

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerker: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Baarn; Prof. Dr T. Hoelstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meema, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam

Drukkers-uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f 2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f 7.50 en voor Ned-Indië f 6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f 0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De Kerk en haar werk. II. — Uit de Schrift: Alleen een handvol maal in de kruik (1 Kon. 17: 12). — Kerkelijk Leven: Pluriformiteit der kerk en epigonisme (nieuwe reeks). III. De N.S.B.-leiders lasteren: Barth ontstegen; een waarschuwing op tijd. — Lit. en Kunst: De eerste officiële voorstelling van de Ned. Chr. Filmcentrale. — Ziekende: Hernieuwd Apollinarisme? VII. — Vakwetenschap en Praktijk: Bijbel en Natuur. VII. — De wereld wil bedrogen worden. — Zending en Evangelisatie: De toestand der Wereldzending. VI. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerkenieuws.

HOOFDARTIKEL

De Kerk en haar werk.

II.

Ging het bij de Hervorming van de 16e eeuw niet om de verhouding van het gezag van de kerk tot het gezag van het Woord?

Ging het bij de Afscheiding van 1834 niet hierom, of het gezag van de Synodale Organisatie van 1816 mocht worden gesteld boven het gezag van het Woord? In 1888 gold het dezelfde vraagstuk. En niet minder in 1926. We denken aan Assen.

Wat is er in dat jaar en sedert dat jaar over de Gereformeerde kerken en hare Synode te Assen een vloed van spot uitgesproken.

Wat is haar een vaak bittere en onbillijke bestrijding ten deel gevallen, in het bijzonder van bladen als het „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur“ en „Onder eigen Vaandel“.

De „Asser kerken“ noemen ze gaarne de kerken uit de beweging van 1834 en 1886 ontstaan en verenigd onder den naam „Gereformeerde kerken“. Assen! Maar luistert nu eens. Wat deed die gesmaade Synode? Het „spreken der slang“ werd door haar vastgesteld als dogma. Zoo meent men, doch ten onrechte. Niet het „spreken der slang“ was in het geding, hoezeer juist dit punt door de vijanden is naar voren gebracht tot smaad en belaching. De Synode sprak zich uit over de groote vraag of hetgeen het Oude Testament verhaalt als historie moet worden beschouwd, dan wel moet worden aangevaard onder de restrictie dat het „ook anders“ heeft kunnen zijn gebeurd. Wat was hier veel op het spel. Kort vóór de Asser Synode schreef de kerkelijke medewerker van één onzer groote vrijzinnige bladen: „Nu zal het blijken of ook dit oude bolwerk van het oude schriftgeleef nog vast is!“. En ziet het bleef vast. De groote wereld begroette dit met schaterlachen. Maar de mannen van Assen waken niet. Stel u nu eens voor, dat die Synode, en in haar de Gereformeerde kerken het voor de gansche wereld officieel hadden uitgesproken: wat Gods Woord verhaalt, is misschien zoo geschied, misschien ook anders. Wat zou daarvan de terugslag zijn geweest op het schriftgeleef in het algemeen? Laat ons dan dankbaar zijn, dat bij dat oude bolwerk werd stand gehouden. We willen naar dat schriftgeleef ons geloof regelen. En we willen vasthouden, dat Gods Woord in het leven, waarin we nu zijn, naar de mate van ons verstand heeft geopenbaard wat Hij noodig achtte en na dit leven zal openbaren, wat nu nog in het openbaringsgeloof voor ons verstand verborgen is.

Op dien vasten grond van de autoriteit van Gods Woord verweren we ons naar de beide zijden, vanwaar we worden aangevallen.

Drie pijlers immers schragen het gebouw van Gods kerk. De soevereiniteit Gods, de onmacht van den mensch, de verantwoordelijkheid van den mensch. Alle drie vinden we in de Heilige Schrift geleerd. Wie een van die drie achteruitplaatst, doet aan de autoriteit der Heilige Schrift tekort. Dat doen zij, die de verantwoordelijkheid van den mensch, (de vrije wil), verheffen ten koste van de Soevereiniteit Gods en van de onmacht van den mensch. Maar dat doen ook zij, die eenzijdig

de onmacht van den mensch voorop stellen met miskenning van de verantwoordelijkheid van den mensch. Verwondering baart het niet, dat in dit opzicht veel verwarring en onhelderheid is, omdat leveel menschelijk inzicht wordt gesteld boven de H. Schrift. En „naar den mensch“ geredeneerd zijn onmacht en verantwoordelijkheid met elkander geheel in strijd. Maar ze zijn er beide. Wanneer „de bedeeeling des tijds“ voorbij zal zijn, dan zal blijken hoe, wat ons verstand niet kan rijmen, toch samen kon bestaan. De onmacht van den mensch zoo naar voren te brengen als sommige richtingen doen, breekt de verantwoordelijkheid van den mensch, maar veel erger, het neemt de glorie weg van de soevereiniteit Gods. Wie daarenlegen de verantwoordelijkheid van den mensch eenzijdig naar voren brengt, geeft aan de soevereiniteit Gods geen plaats en doet tekort aan de leer der H. Schrift, die alle menschen „onder de zonde besluit“ zoals Paulus zegt.

De leer van de onmacht van den mensch eert Gods soevereiniteit op het hoogste. Maar met haar de verantwoordelijkheid van den mensch onverminderd te handhaven, eert ook het werk van den Zaligmaker. Die als Middelaar Gods en der menschen Zijn genade stelt in de plaats van de onmacht, en zoo voor de verantwoordelijkheid van den mensch den weg opent, die de soevereiniteit Gods in Christus ontsloot. Met den brief aan de Romeinen mogen we dan ook zeggen: „O, diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods, hoe ondoordringelijk zijn Zijn oordeelen, en onnaspeurlijk Zijn wegen... Want uit Hem, door Hem, en tot Hem zijn alle dingen“.

We steunen dus met ons gansche leven op den Bijbel, als openbaring van God voor ons gansche leven. In dat Woord vinden we den weg der schuldvergeving en zondebevrijding, den regel voor ons gansche leven, maar ook den regel voor het geïnstitueerde van de kerk. Er is dus eenheid van conceptie, van levensvisie, wanneer we uit Gods Woord afleiden, en wat we voor onszelf persoonlijk noodig hebben, en den weg daarlangs en de wijze waarop dit tot ons komt.

Tot dit laatste behoort de kerk en haar werk. Daarin geldt voor ons de Dienst des Woords als het hoogtepunt. De Dienst des Woords is het centraal punt van den eeredienst en van de kerkregering. En de drie ambten in de kerk van Christus, niet alleen dat van den bedienaar des Woords, maar ook dat van den onderling en tenslotte ook dat van den diaken vinden in den Dienst des Woords de kern van hun bestemming.

De Dienst des Woords vindt allereerst uitdrukking in de samenkomsten der gemeente. Voor die samenkomsten hebben we helaas geen goede benaming. „Kerk“ of „predikdienst“ drukken niet het karakter ten volle uit. Het woord „godsdiens-oefening“ is al bijzonder onwettig en weinig zinrijk. Het best nog is de naam eere-dienst. We komen toch samen, om God gemeenschappelijk te eeren in de verkondiging des Woords, in gebed, in gezang, en in den dienst der offerande.

Is de eere-dienst het hoogtepunt van het kerkelijk leven, dan is het ook begrijpelijk, dat juist hierop de kritiek zich toespitst. De eere-dienst moest eigenlijk aanlokken. Veelal vindt men dat er van onze samenkomsten te weinig warmte uit gaat. Is in de laatste jaren veel zorg besteed aan onze kerkgebouwen en orgels, de liturgie bleef even sober als voorheen.

Menigen ziet alleen de onaantrekkelijkheid van den eere-dienst, denkt alleen maar aan het benauwende van het kerkelijk verband. En zij maken dan vergelijkingen b.v. met den vormenrijken dienst in de Roomsche kerk met haar prachtige ceremoniën. Maar zij peilen niet de diepte, die er ligt in den veel grooteren rijkdom van den dienst des Woords. Veel minder beseffen zij, dat de band der kerk dan alleen benauwt, waar de liefde vloed.

Wel moeten we ons afvragen of niet ons streven erop moet gericht zijn het onaantrekkelijke weg te nemen. Vooral ook bidden, dat in alles de liefde van Christus meer moge uitkomen

en de drang om de wereld voor Hem te winnen, ons geheel moge vervullen.

Bij dit alles moeten we de kern vasthouden. De kracht van het beginsel voor de kerk en haar werk ligt in den dienst des Woords.

De dienst des Woords als centraal punt van den eeredienst geeft aan onze godsdiens-oefening dat eigenaardige sobere, dat niet altijd voldoet. Daaruit komt de wensch voort naar uitgebreider liturgie, naar het laten deelen van de gemeente in den eeredienst. Velen achten dit echter een gevaar. Zij vreezen voor veruitwendiging en duchten al wat vormelijk is. Hierin ligt een zekere waarheid, maar men mag toch ook niet uit het oog verliezen, dat iedere vorm, ook de soberste, vormelijk en uitwendig kan worden. Het is wel goed om voorzover mogelijk de gemeente een aandeel te geven in den dienst in de kerk, en dit komt niet tot z'n recht wanneer de voortgang van den dienst in al z'n deelen wordt geleid door de woorden van den predikant: „laat ons thans enz.“. Het kerkgezag kan b.v. een meer spontaan karakter krijgen, wanneer niet steeds het te zingen lied vooraf wordt voorgelezen door den predikant, het passieve worden getemperd door b.v. opstaan tijdens het uitspreken van de geloofsbelijdenis. Toch ligt in het streven naar uitgebreider liturgie gevaar voor verzwakking van de betekenis van de prediking. Deze moet altijd hoofdzakelijk blijven, al stelt dit aan den predikant ook zeer zware eischen. In de eerste plaats mag hij zelf niet het besef verliezen, dat de prediking toch altijd moet gepaard gaan met liturgische vormen, lezen van de wel of van de belijdenis, gebeden en handelingen. En vooral bij de sacramenten bedenke de predikant, dat zijn woord geheel terug treedt voor de kerkelijke formulering. Dan laat hij in den dienst het sacrament leven, zooals hij zelf staat voor den zwaren eisch de verkondiging des Woords te doen leven voor de gemeente. Dit levend karakter moet dan ook de gemeente trekken. Daartoe is noodig — en gelukkig mogen we onze huidige prediking daarvoor prijzen — dat de predikant zich niet vermeit in eigen mooie gedachten of literaire uitweidingen, maar tracht zich te verdiepen in schriftstudie. Dit levend karakter vinden we echter alleen bij die schriftstudie, welke Jezus Christus in het middelpunt plaatst.

Geschiedt dit, dan wordt de gemeente opgebouwd. Dan zal het geregeld kerkgaan rijke vrucht geven in haar leven. Velen meenen, dat zij alleen vrucht hebben, „een zegen“ hebben, zeggen ze dan, wanneer zij onder de bekoring komen van het woord, hun gevoel wordt opgewekt. Zij zoeken het meer emotioneele. Maar zij bedenken niet, dat geregelde kerkgaan een onderwijzing biedt, die op den duur leidt tot bevestiging van het geloofsleven. Het onderwijs in Gods Woord immers verrijkt het gemoedsleven meer dan het emotioneele dit doet. Hoe nu zal dit onderwijs werkelijk tot zijn recht komen? Wanneer de predikant niet als de apotheker doet, die de geneesmiddelen alleen uitstalt, maar handelt als de geneesheer, die de middelen toepast op de onderscheiden behoeften der gemeente. Want dan wordt — ook al blijft men buiten het emotioneele — het gemoed geraakt.

Kan men echter in dezen tijd van vergaderingen, verstrooiingen en spanningen, met en zonder draad, den eisch handhaven van trouw kerkbezoek? De vraag is een studie waard, die de quaestie religieus, kerkelijk, individueel en sociaal belicht. Wij bepalen ons tot enkele opmerkingen. Allereerst deze. Trouwe opkomst worde gedragen door het besef, dat de godsdiens-oefening ten slotte niet is het komen „hooren van een preek“. We komen bijeen — ook al staat de dienst des Woords in het middelpunt — om God samen in Zijn huis te dienen, Zijn Woord te hooren, Hem aan te roepen in ons gebed, Hem te loven of aan te roepen in ons lied, Hem onze offers te brengen. Zoo ontstaat de band — en reeds dit is het kerkgaan waard — in en door het kerkelijk leven. Maar daardoor niet alleen. De kerk geeft meer

verscheen:

**INNESCAVIJN'S
STITUTIE**

derwijzing in den
telijken Godsdiens

rt weergegeven door

B. WIELENGA

et een woord
er inleiding van

Dr H. H. Kuyper

325 Bladzijden

rijs slechts f 2.40

ebonden f 3.25

de hooge belangrijke
de groote betekenis
uitsnemende waarde
alvijn's Institutie be-
niet te worden ge-
Die staan eenvoudig
en daarvan is ieder
tugd. Dat velen nog
Institutie bezitten,
omdat de groote
if veel te uitvoerig
voor de menschen
inzen tijd en omdat
ijs voor velen een
ar was. Door deze
e uitgave van Dr
nga, waarvande prijs
gewoon laag is, is
het klassieke stan-
werk van het Protes-
me onder ieden

PECTUS GRATIS

OP AANVRAGE

ken boekhandel

KOK - KAMPEN

ROEP DER TOEKOM

ERT SCHRIFTELIJ

OR LABORANT

en-jarige cursus.

f 12.50 per kwartaal

kundig-Institu

foortscheestraatweg 25

SOESTERBERG.

uw Familie-Adverte

n „De Reformatie“

Oefeningen

naar bij de Geref. Kerk

Dr F. W. GROSHOE

e van de V.U.

192 bladz. f 1.25

del en bij de

Cointre - Go

ft „De Harp

izlekbijlage

PIJLMAN

t en U zult afgehe

ken.

Amsterdam